

Sygn. akt III AUa 212/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Antonina Grymel (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2015r. w Katowicach

sprawy z odwołania T. S. (T. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie

z dnia 29 listopada 2013r. sygn. akt IV U 1627/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

/-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 212/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lipca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w C. - na podstawie art. 55 w związku z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U.

z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) - odmówił T. S. przyznania emerytury dla osób kontynuujących zatrudnienie. W uzasadnieniu podano, iż zgodnie z art. 55 powołanej ustawy ubezpieczonemu urodzonemu przed 1 stycznia 1949r.,

który osiągnął wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn i posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, może być obliczona emerytura w oparciu o zgromadzone na koncie składki na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r. i kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego. Z uwagi, iż na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego ubezpieczony posiada uprawnienia do emerytury wcześniejszej ustalonej decyzją z dnia 31 marca 2009r., brak podstaw do przeliczenia emerytury w myśl art. 55.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie wyrokiem z dnia 29 listopada 2013r. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury ubezpieczonemu w trybie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż decyzją z dnia 31 marca 2009r. organ rentowy przyznał T. S. emeryturę na podstawie przepisu art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 153, poz. 1227 ze zm.), której wypłata uległa zawieszeniu z powodu osiągania przez ubezpieczonego przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia.

Na wniosek odwołującego świadczenie ulegało przeliczeniom z tytułu zmiany stażu emerytalnego.

W dniu 13 czerwca 2012r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wyliczenie emerytury według wszystkich sposobów i wybranie najkorzystniejszego wariantu.

W decyzji z dnia 2 lipca 2012r. wznawiającej wypłatę świadczeń od 1 czerwca 2012r. ponownie ustalono staż emerytalny ubezpieczonego i wysokość emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 lipca 2012r. organ rentowy odmówił odwołującemu przyznania emerytury z zastosowaniem art. 55 powołanej ustawy wskazując, iż możliwość obliczenia emerytury na nowych zasadach dotyczy wyłącznie tych ubezpieczonych urodzonych przed 1949r., którzy nie mają ustalonego świadczenia na dotychczasowych zasadach.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd I instancji uznał, iż odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazując, iż spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół wykładni przepisu art. 55 ustawy emerytalnej podkreślił, iż w tej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 lipca 2013r. (II UZP 4/13), po myśli której ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował zatrudnienie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26

w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Cytując obszernie fragmenty uzasadnienia powołanej uchwały i podzielając wyrażony w niej pogląd Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury ubezpieczonego w trybie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od przedstawionego orzeczenia wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości.

Powołując się na zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 27 w związku z art. 55, przy zastosowaniu art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U.

z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), poprzez błędną interpretację i zobowiązanie go do przeliczenia świadczenia ubezpieczonego w trybie art. 26 w związku z art. 55 powyższej ustawy w sytuacji, gdy ubezpieczony nie spełniał przesłanek do takiego przeliczenia, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu podniósł, iż zgodnie z art. 55 powołanej ustawy ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie

art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem

o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2009r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Apelujący zauważył, iż w razie wątpliwości interpretacyjnych, dotyczących przepisu prawnego, w pierwszej kolejności należy zastosować wykładnię literalną, która w jego opinii - w przypadku powyższego przepisu - prowadzi do wniosku, iż możliwość obliczenia emerytury na nowych zasadach, dotyczy wyłącznie tych ubezpieczonych urodzonych przed 1949r., którzy nie mają ustalonego świadczenia na zasadach dotychczasowych.

Osoby urodzone przed 1 stycznia 1949r. nie zostały objęte nowym systemem emerytalnym i tylko wyjątkowo mogą korzystać z dobrodziejstw tego systemu.

Organ rentowy wskazał nadto, iż przepis art. 55 powołanej ustawy jest przepisem zawierającym rozwiązania prawne uprzywilejowane dla pewnej kategorii obywateli, dlatego też musi być interpretowany ściśle.

Stwierdził, iż w jego ocenie zwrot "wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r.", wskazuje bezsprzecznie, iż złożenie przez zainteresowanego domagającego się emerytury na podstawie art. 27, wcześniejszego wniosku o emeryturę na innej podstawie, eliminuje możliwość wyliczenia wysokości świadczenia w oparciu o art. 26.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, zmierzająca do wzruszenia zaskarżonego wyroku, zasłużyła na uwzględnienie, jakkolwiek z zasadniczo odmiennych, niż podniesione w niej względów.

Podejmując rozważania przypomnieć wypada, iż ustawowe pojęcie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wyjaśnia przepis art. 476 § 2 i 3 k.p.c., stanowiąc w § 2 pkt 2, iż należą do nich między innymi sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych dotyczących emerytur i rent. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest

w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie - przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009r., III UK 44/09, LEX

nr 578157 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia marca 2012r., III UZ 1/12 LEX nr 1171300), co oznacza, iż w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może wykraczać poza treść tej decyzji.

Inicjującą niniejsze postępowanie decyzją z dnia 6 lipca 2012r. (wydaną na wniosek T. S. z dnia 13 czerwca 2012r. o emeryturę), powołując się na przepisy art. 55 w związku z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r.,

nr 153, poz. 1227 ze zm.), organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury "dla osób kontynuujących zatrudnienie", w uzasadnieniu przedstawiając swoje stanowisko odnośnie braku podstaw do przeliczenia emerytury w myśl art. 55.

Tak scharakteryzowany przedmiot decyzji, tj. dotyczący odmowy przyznania prawa do emerytury, oznacza tym samym, iż spowodowana wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania kontrola owej decyzji, sprowadza się wyłącznie do oceny zasadności odmowy uwzględnienia wniosku o emeryturę, czyniąc niedopuszczalnym rozpoznawanie jakichkolwiek dalszych roszczeń, w tym dotyczących sposobu ustalenia świadczenia. W każdym bowiem przypadku sposób ustalenia świadczenia (emerytury lub renty) ma charakter drugorzędny w odniesieniu do samego prawa do tegoż świadczenia.

Sąd I instancji tymczasem opierając się na błędnym założeniu, iż spór w rozpatrywanym przypadku dotyczy wysokości emerytury odwołującego i koncentruje się wokół wykładni przepisu art. 55 powołanej ustawy, uznając odwołanie (w którym sam ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do emerytury) za zasadne, zobowiązał (!) organ rentowy do przeliczenia emerytury w trybie art. 26 w związku z art. 55 tejże ustawy.

Pomijając, iż wspomniany art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) dotyczy wyłącznie możliwości obliczenia emerytury przyznanej w razie spełnienia warunków, o których mowa w art. 27 tejże ustawy, tj. po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (w przypadku T. S. urodzonego w dniu (...) wynoszącego 65 lat), co wynika wprost z literalnego brzmienia tego przepisu, zaś dotychczas ubezpieczonemu przysługuje jedynie emerytura, do której nabył prawo od 1 marca 2009r. - na mocy decyzji z dnia 31 marca 2009r., co najistotniejsze swoim rozstrzygnięciem Sąd Okręgowy faktycznie wykroczył poza zakres zaskarżonej decyzji, której przedmiot stanowiły właśnie uprawnienia odwołującego do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym.

Opisana sytuacja, oznaczająca w konsekwencji, iż Sąd I instancji nie rozstrzygnął istoty sporu, czyniła zatem zasadnym uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, w toku którego koniecznym będzie wyłącznie ocena, czy T. S. spełnia przesłanki do uzyskania emerytury, o przyznanie której wnosił we wspomnianym wniosku z dnia 13 czerwca 2012r.

Z przedstawionych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM